

af kriminalforsorgens medvirken ved dommenes fuldbyrdelse og af undersøgelsens tilrettelæggelse. Den anden, »Rapport over 6 år med samfundstjeneste« (august 1988, Redegørelse II), er navnlig af interesse på grund af de ajourførte statistiske oplysninger.

Efter Straffelovrådets indstilling har en arbejdsgruppe under Justitsministeriet foretaget en undersøgelse af, i hvilket omfang samfundstjeneste under forsøgsordningen må antages at være trådt i stedet for ubetinget frihedsstraf, og i hvilket omfang sanktionen må antages at være trådt i stedet for en anden ikke-frihedsberøvende sanktion. Undersøgelsens resultater er gengivet i arbejdsgruppens rapport af juni 1987 om »Sanktionsundersøgelse vedrørende forsøgsordningen med samfundstjeneste«.

Justitsministeriet har ved skrivelse af 21. oktober 1987 anmodet om Straffelovrådets vurdering af, hvorledes regler om samfundstjeneste i givet fald bør udformes. Straffelovrådet har herefter afgivet betænkning nr. 1211/1990 om samfundstjeneste.

3. Betinget dom eller selvstændig retsfølge.

3.1. Forsøgsordningen.

Da forsøgsordningen blev indført, var det en klar forudsætning, at ordningen havde sit retlige grundlag i straffelovens regler om betingede domme. Det var en ligeså klar forudsætning, at domstolene ville have valget mellem de to former for betinget dom, som er nævnt i straffelovens § 56, stk. 1 og 2: en betinget dom, i hvilken størrelsen af den forskyldte straf ikke er angivet (stk. 1), og en betinget dom, hvor den forskyldte straf er udmålt (stk. 2).

Den i 1979 nedsatte arbejdsgruppe drøftede i sin indstilling af 25. september 1980 indgående spørgsmålet om valget mellem de to former for betinget dom i sager om samfundstjeneste. Efter at have drøftet fordele og ulemper ved hver af de to muligheder, konkluderede arbejdsgruppen, at en afvejning af de modstående hensyn ikke fører til nogen sikker, entydig konklusion. I et vist omfang må valget mellem de to former for betingede domme derfor bero på en konkret vurdering i den enkelte sag. Arbejdsgruppen var dog tilbøjelig til at mene, at det ofte vil vise sig mest hensigtsmæssigt, at vilkår om samfundstjeneste knyttes til en betinget dom uden straffastsættelse.

3.2. Straffelovrådets forslag.

På baggrund af kriminalforsorgens redegørelse for forsøgsordningen antager Straffelovrådet, at betinget dom med fastsat straf siden 1985 er blevet foretrukket i omkring to trediedele af sagerne om sam-

fundstjeneste, medens der i forsøgsordningens første år kun var tale om én trediedel.

Det er den overvejende opfattelse i Straffelovrådet, at det næppe har været hensigtsmæssigt at give betinget dom med straffastsættelse en så udstrakt anvendelse.

Efter Straffelovrådets opfattelse ville det være mest tiltalende at gøre dom til samfundstjeneste til en selvstændig retsfølge, der i formel henseende er udskilt fra den betingede dom, men dog har visse træk til fælles med betinget dom. Rådet ville ikke se noget betænkeligt i denne løsning, såfremt der aldrig i forbindelse med dom til samfundstjeneste kunne ske udmåling af den forskyldte straf. Der ville være markeret en forskel i forhold til betingede domme, såfremt hovedreglerne i § 56, stk. 1 og 2 – og navnlig stk. 2 – var sat ud af spillet. Og de konkrete domme ville ikke lyde på betinget idømmelse og udsættelse af straf. Det ville i stedet være dommens indhold, at tiltalte dømmes til at udføre samfundsnyttigt arbejde i et nærmere angivet omfang.

Oplysningerne om retspraksis med hensyn til straffastsættelse gør det imidlertid nødvendigt at overveje, om det er en foreslået rigtig ordning, hvor samfundstjeneste aldrig forbindes med strafudmåling. Hvis det er betænkeligt at opgive valget mellem samfundstjeneste med og uden udmåling af straf, bliver det efter Straffelovrådets opfattelse også betænkeligt at opgive samfundstjenestens formelle tilknytning til den betingede dom, og dette kan da tale for at vælge en løsning, hvor betinget dom med vilkår om samfundstjeneste får sit eget kapitel.

Hovedproblemet er formentlig, om muligheden for at fastsætte den forskyldte straf i nogle tilfælde er en så afgørende forudsætning for domstolenes villighed til at bruge samfundstjeneste, at resultatet i stedet ville blive en ubetinget frihedsstraf, hvis denne mulighed blev afskåret.

Straffelovrådet føler sig ganske vist overbevist om, at en stor del af de sager, der nu falder ud til samfundstjeneste med udmålt straf, også ville resultere i samfundstjeneste, såfremt straffastsættelsen var udelukket, og at der ikke herved ville ske nogen svækkelse af dommens advarende virkning over for den dømte. Men det lader sig vanskeligt afklare, om der ville blive en større eller mindre gruppe af sager tilbage (måske navnlig sager om en relativt betydelig kriminalitet), hvor domstolene ville foretrække en ubetinget straf frem for en dom til samfundstjeneste, hvormed det ikke kan markeres, hvilket niveau af forskyldt straf sagen placeres på.

Til de grunde, som taler for at bevare samfundstjenestens tilknytning til den betingede dom, føjer Straffelovrådet endnu et synspunkt. Straffelovrådet